

Pentium 4

Nagyon sok előd (kompatibilitás!), a fontosabbak:

- **4004**: 4 bites,
- **8080**: 8 bites,
- **8086, 8088**: 16 bites, 8 bites adat sín.
- **80286**: 24 bites (nem lineáris) címtartomány (16 K darab 64 KB-os szegmens).
- **80386**: **IA-32** architektúra, az Intel első 32 bites gépe, lényegében az összes későbbi is ezt használja.
- **Pentium II** –től **MMX** utasítások.

Máté: Architektúrák

10. előadás

1

A Pentium 4 üzemmódjai

real (valós): az összes **8088** utáni fejlesztést kikapcsolja (valódi **8088**-ként viselkedik).

Hibánál a gép egyszerűen összeomlik, lefagy.

virtuális 8086: a **8088**-as programok védett módban futnak (ha **WINDOWS**-ból indítjuk az **MS-DOS**-t, és ha abban hiba történik, akkor nem fagy le, hanem visszaadja a vezérlést a **WINDOWS**-nak).

védett: valódi **Pentium 4**. 4 védelmi szint (**PSW**):

0: kernelmód (operációs r.), **1, 2**: ritkán használt, **3**: felhasználói mód.

Máté: Architektúrák

10. előadás

2

Memóriaszervezés:

- **16 K db szegmens** lehetséges, de a **WINDOWS**-ok és **UNIX** is csak **1** szegmenst támogatnak, és ennek is egy részét az operációs rendszer foglalja el,
- minden szegmensben belül a címtartomány: **0 - 2³²-1**
- **Little endian** tárolási mód: az alacsonyabb címen van az alacsonyabb helyértékű bájt.

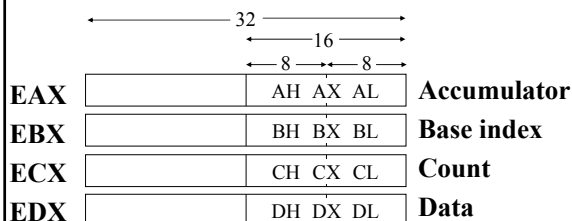
Máté: Architektúrák

10. előadás

3

Regiszterek (5.3. ábra):

- (majdnem) általános regiszterek:

Ezek 8 és 16 bites részei önálló regiszterként használhatók.

Máté: Architektúrák

10. előadás

4

Regiszterek (5.3. ábra):

- **ESI, EDI** (mutatók tárolására, szöveg kezelésre),
- **EBP** (keretmutató, verem kezelésre),
- **ESP** (verem mutató),
- **EIP** (utasítás számláló),
- **EFLAGS (PSW)**,
- **CS, SS, DS, ES, FS, GS** (16 bites regiszterek. A kompatibilitást biztosítják a régebbi gépekkel. Mivel a **Windows, Unix** csak egy címtartományt használ, ezekre csak a visszafelé kompatibilitás miatt van szükség).

Máté: Architektúrák

10. előadás

5

UltraSPARC III

SPARC (1987) még **32**, a **Version 9** már **64 bites architektúra**, az **UltraSPARC** ezen alapul.

Memóriaszervezés: **64 bites** (lineáris) címtartomány (jelenleg maximum **44 bit** használható).

Big endian, de **little endian** is beállítható.

Regiszterek:

- **32 általános** (5.4. ábra) **64 bites**, a használatuk részben konvenció, részben a hardveren alapul),
- **32 lebegőpontos** (**32** vagy **64 bites**, de lehetséges két regiszterben egy **128 bites** számot tárolni).

Máté: Architektúrák

10. előadás

6

Általános regiszterek

- **R0-R7 (G0-G7)** Globális változók: minden eljárás használhatja, **G0** huzalozott **0**, minden tárolás eredménytelen.
- **R8-R15 (O0-O7,):** Kimenő paraméterek, de **R14 (O6) = SP**: verem mutató **O7** csak ideiglenes tárolásra használható.
- **R16-R23 (L0-L7)** Lokális regiszterek
- **R24-R31 (I0-I7)** Bemenő paraméterek, de **R30 (I6) = FP** az aktuális veremkeret mutatója, **R31**: visszatérési cím.

Máté: Architektúrák 10. előadás 7

CWP (Current Window Pointer, 5.5. ábra) mutatja az aktuális **regiszter ablakot** (több regiszter készlet létezik, de mindig csak egy látszik). Ha kifogy a regiszter készlet, memóriába mentés, ...

Máté: Architektúrák 10. előadás 8

Load/store architektúra: csak ezek az utasítások fordulhatnak a memóriához. A többi utasítás operandusa regiszterben vagy az utasításban van. Az eredmény is regiszterbe kerül.

Máté: Architektúrák 10. előadás 9

5.6. ábra. A 8051 memória szervezése
Külön címtartományú program és adat memória.

Vannak lapkán kívüli bővítési lehetőségek. Van nagyobb (**8052**) és programozható (**8751** és **8752**) „rokona” (**ROM** helyett **EPROM**).

8 regiszter: **R0, ... , R7**. A regiszterek a memóriában vannak. 4 regiszter készlete van, de egyszerre csak egy használható.

Máté: Architektúrák 10. előadás 10

5.6. ábra. A 8051 memória szervezése, fő regiszterei

PSW: Carry, Auxiliary carry, RegisterS, Overflow, Parity
A **PSW** regiszter **RS** mezeje mondja meg, hogy melyik regiszterkészlet az aktuális.

Bit-címezhető memória (32-47. bájt): címzésük: 0-127
Bit utasítások: beállítás, törlés, **ÉS**, **VAGY**, tesztelés.

Máté: Architektúrák 10. előadás 11

IE (Interrupt Enable):

EA= 1: nincs tiltva a megszakítás, 0: mind tiltva van,
ES=1: megszakítás engedélyezve a soros vonalon, 0: tiltva
E0-2=1: a 0-2 időzítő csatorna engedélyezve, 0: tiltva.
Az engedélyezett számlálók egyszerre futhatnak, és ezek megszakítást válthatnak ki.
X0-1=1: külső eszköz megszakítás engedélyezve, 0: tiltva

IP (Interrupt Priority):

0 (alacsony),
1 (magas).
Az alacsonyabb szintű megszakítást megszakíthatja egy magasabb szintű.

Máté: Architektúrák 10. előadás 12

TCON: a 0. és 1. időzítőt vezérli (ezek a fő időzítők).
O0-1: beáll az időzítő túlsordulásakor.
R0-1: ezzel ki- és bekapcsolható az időzítő futása.
 A többi bit az időzítő él- vagy szintvezérlésével kapcsolatos.
TMOD: a fő időzítők üzemmódját határozza meg
 8, 13 vagy 16 bites,
 valódi időzítő vagy számláló,
 hardver jelek szintje.

C	A	RS	O	P	PSW			
EA	E2	ES	E1	X1	E0	X0	IE	
	E2	ES	E1	X1	E0	X0	IP	
O1	R1	O0	R0	E1	X1	E0	X0	TCON
1. időzítő				2. időzítő				TMOD
← 8 bit →								

Máté: Architektúrák 10. előadás 13

Az eddig említett regiszterek és még néhány speciális regiszter (**ACC**, **B/K** portok, ...) a 128-255 címtartományban vannak.
 Pl. **ACC** a 240-en.
 A 8052 valódi memóriát tartalmaz a 128-255 tartományban, a speciális regiszterek címe átfed a memóriával.
 – Direkt címzéssel a speciális regisztereket,
 – Indirekt címzéssel a **RAM**-ot érhetjük el.

Máté: Architektúrák 10. előadás 14

Utasításformák, utasításhossz (5.10-11. ábra).

Műveleti kód		
Műveleti kód	cím	
Műv. kód	cím1	cím2
M.k.	cím1	cím2

← 1 szó →	← 1 szó →	← 1 szó →
utasítás	utasítás	utasítás
utasítás	utasítás	utasítás
utasítás	utasítás	utasítás
utasítás	utasítás	utasítás

utasítás	ut.	ut.
utasítás		

Máté: Architektúrák 10. előadás 15

A műveleti kód kiterjesztése

k bites műveleti kód esetén 2^k különböző utasítás lehet, n bites címrésznél 2^n memória címezhető, fix utasítás hossz esetén egyik csak a másik rovására növelhető (5.12. ábra).

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
[-----]															
műv. kód				1. cím				2. cím				3. cím			

Lehetőségek:

- fix utasításhossz: rövidebb kód mellett hosszabb operandus rész,
- minimális átlagos utasításhossz: a gyakori kódok rövidek, a ritkán használtak hosszabbak.

Máté: Architektúrák 10. előadás 16

A műveleti kód kiterjesztése (5.13. ábra)

<p>16 bit</p> <table border="1"> <tr><td>0000</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>0001</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>0010</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>.</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr> <tr><td>1100</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1101</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1110</td><td>xxxx</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> </table> <p>4 bites műveleti kód</p>	0000	xxxx	yyyy	zzzz	0001	xxxx	yyyy	zzzz	0010	xxxx	yyyy	zzzz	1100	xxxx	yyyy	zzzz	1101	xxxx	yyyy	zzzz	1110	xxxx	yyyy	zzzz	<p>16 bit</p> <table border="1"> <tr><td>1111</td><td>0000</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>0001</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>0010</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>.</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1011</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1100</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1101</td><td>yyyy</td><td>zzzz</td></tr> </table> <p>15 db 3 címes utasítás</p>	1111	0000	yyyy	zzzz	1111	0001	yyyy	zzzz	1111	0010	yyyy	zzzz	1111	1011	yyyy	zzzz	1111	1100	yyyy	zzzz	1111	1101	yyyy	zzzz
0000	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
0001	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
0010	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
.	.	.	.																																																						
1100	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
1101	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
1110	xxxx	yyyy	zzzz																																																						
1111	0000	yyyy	zzzz																																																						
1111	0001	yyyy	zzzz																																																						
1111	0010	yyyy	zzzz																																																						
.	.	.	.																																																						
1111	1011	yyyy	zzzz																																																						
1111	1100	yyyy	zzzz																																																						
1111	1101	yyyy	zzzz																																																						

8 bites műveleti kód

14 db 2 címes utasítás

Az **1111** kódot nem használtuk ki 3 címes utasításnak (**menekülő kód**), és ez lehetővé teszi, hogy további – igaz, nem 3 címes – utasításokat adjunk meg.
1111 1110 és **1111 1111** is menekülő kód.

Máté: Architektúrák 10. előadás 17

A műveleti kód kiterjesztése

<p>16 bit</p> <table border="1"> <tr><td>1111</td><td>1110</td><td>0000</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1110</td><td>0001</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1110</td><td>0010</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>.</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1110</td><td>1110</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1110</td><td>1111</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>0000</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>0001</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>.</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1101</td><td>zzzz</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1110</td><td>zzzz</td></tr> </table> <p>12 bites műveleti kód</p>	1111	1110	0000	zzzz	1111	1110	0001	zzzz	1111	1110	0010	zzzz	1111	1110	1110	zzzz	1111	1110	1111	zzzz	1111	1111	0000	zzzz	1111	1111	0001	zzzz	1111	1111	1101	zzzz	1111	1111	1110	zzzz	<p>16 bit</p> <table border="1"> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>0000</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>0001</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>0010</td></tr> <tr><td>.</td><td>.</td><td>.</td><td>.</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>1101</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>1110</td></tr> <tr><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td><td>1111</td></tr> </table> <p>16 bites műveleti kód</p>	1111	1111	1111	0000	1111	1111	1111	0001	1111	1111	1111	0010	1111	1111	1111	1101	1111	1111	1111	1110	1111	1111	1111	1111
1111	1110	0000	zzzz																																																																						
1111	1110	0001	zzzz																																																																						
1111	1110	0010	zzzz																																																																						
.	.	.	.																																																																						
1111	1110	1110	zzzz																																																																						
1111	1110	1111	zzzz																																																																						
1111	1111	0000	zzzz																																																																						
1111	1111	0001	zzzz																																																																						
.	.	.	.																																																																						
1111	1111	1101	zzzz																																																																						
1111	1111	1110	zzzz																																																																						
1111	1111	1111	0000																																																																						
1111	1111	1111	0001																																																																						
1111	1111	1111	0010																																																																						
.	.	.	.																																																																						
1111	1111	1111	1101																																																																						
1111	1111	1111	1110																																																																						
1111	1111	1111	1111																																																																						

31 db 1 címes utasítás

16 db 0 címes utasítás

1111 1111 1111 is menekülő kód.

Máté: Architektúrák 10. előadás 18

Minden utasítás tartalmaz műveleti kódot. Ezen kívül tartalmazhat az operandusokra, eredményre vonatkozó információt.

Utasítás típusok:

- regiszter-memória utasítások: a regiszterek és a memória közötti adatforgalom (betöltés, tárolás). Ilyenkor egy regiszter és egy memória cím megadása szükséges a címrészen.
- regiszter-regiszter utasítások: összeadás, kivonás, ... Az eredmény is regiszterben keletkezik. Ilyenkor három regiszter megadása szükséges a címrészen.
- ...

Máté: Architektúrák 10. előadás 19

Címzési módszerek

Három cím: $cél = forrás1 + forrás2$.

A memória sok rekeszt tartalmaz, de csak kevés regiszter van. Egy regiszter néhány bittel címezhető. Regiszterek használata rövidíti a címeket, de nyújtja a programot, ha az operandus csak egyszer kell. A legtöbb operandust többször használjuk.

Implicit operandusok:

- Két cím:** $regiszter2 = regiszter2 + forrás1$.
- Egy cím:** $akkumulátor = akkumulátor + forrás1$.
- Nulla cím:** verem, pl. az **IJVM IADD** utasítása.

Máté: Architektúrák 10. előadás 20

**$e = a_1 + a_2 + \dots + a_n$ kiszámítása
3, 2 és 1 címes gépen**

lépés	3 címes	2 címes	1 címes
1.	$e = a_1 + a_2$	$e = a_1$	$A = a_1$
2.	$e = e + a_3$	$e = e + a_2$	$A = A + a_2$
n-2.	$e = e + a_{n-1}$	$e = e + a_{n-2}$	$A = A + a_{n-2}$
n-1.	$e = e + a_n$	$e = e + a_{n-1}$	$A = A + a_{n-1}$
n.	kész	$e = e + a_n$	$A = A + a_n$
n+1.		kész	$e = A$
			kész

Máté: Architektúrák 10. előadás 21

Operandus megadás

- Közvetlen operandus** (immediate operand): Az operandus megadása az utasításban (**5.17. ábra**)

MOV	R1	#4
-----	----	----

- Direkt címzés** (direct addressing): A memóriacím megadása a címrészen. Az utasítás mindig ugyanazt a címet használja. Az operandus értéke változhat, de a címe nem (fordításkor ismert kell legyen!).
- Regiszter címzés** (register addressing): Mint a direkt címzés, csak nem memóriát, hanem regisztert címez.

Máté: Architektúrák 10. előadás 22

Egy tömb elemeinek összeadásához $e = e + a_k$ vagy $A = A + a_k$ alakú utasításokra van szükség.

- Vagy mindegyik utasítást szerepeltetjük a programban,
- vagy minden elem hozzáadása után úgy **módosítjuk az összeadó utasítást**, hogy legközelebb a következő elem hozzáadását végezze ...

Önmódosító program (Neumann János ötlete).
Ma már kerülendő (cache problémák!), pl. regiszter-indirekt címzéssel kikerülhetjük.

Máté: Architektúrák 10. előadás 23

- Regiszter-indirekt címzés** (register indirect addressing): A címrészen valamelyik regisztert adjuk meg, de a megadott regiszter nem az operandust tartalmazza, hanem azt a **memóriacímet**, amely az operandust tartalmazza (**mutató - pointer**).

Rövidebb és a cím változtatható.

Máté: Architektúrák 10. előadás 24

Pl.: A 100 szóból álló A tömb elemeinek összeadása két címes gépen (egy elem 4 bájtt), ~ **5.18. ábra.**

```

MOV   R1, #0    ; gyűjtjük az eredményt R1-ben,
                ; kezdetben ez legyen 0.
MOV   R2, #A    ; R2-be töltjük az A tömb címét
MOV   R3, #A + 400 ; a tömb utáni első cím
C:    ADD  R1, (R2) ; regiszter-indirekt címzés a tömb
                ; aktuális elemének elérésére
      ADD  R2, #4    ; R2 tartalmát növeljük 4-gyel
      CMP  R2, R3    ; végeztünk?
      BLT  C         ; ugrás a C címkéhez, ha nem
      ...           ; kész az összegzés
    
```

Máté: Architektúrák 10. előadás 25

- **Indexelt címzés** (indexed addressing): Egy eltolási érték (offset) és egy (index) regiszter tartalmának összege lesz az operandus címe, **5.19-20. ábra.**

```

MOV   R1, #0    ; gyűjtjük az eredményt R1-ben,
                ; kezdetben ez legyen 0.
MOV   R2, #0    ; az index kezdő értéke
MOV   R3, #400  ; a tömb mögé mutató index
C:    ADD  R1, A(R2); indexelt címzés a tömb
                ; aktuális elemének elérésére
      ADD  R2, #4    ; R2 tartalmát növeljük 4-gyel
      CMP  R2, R3    ; végeztünk?
      BLT  C         ; ugrás a C címkéhez, ha nem
      ...           ; kész az összegzés
    
```

Máté: Architektúrák 10. előadás 26

- **Bázisindex címzés** (based-indexed addressing): Egy eltolási érték (offset) és két (egy bázis és egy index) regiszter tartalmának összege lesz az operandus címe. Ha **R5** A címét tartalmazza, akkor

```

C:    ADD  R1, A(R2)
    
```

helyett a

```

C:    ADD  R1, (R2+R5)
    
```

utasítás is írható.

Ez a módszer előnyös, ha nem csak az A tömb elemeit szeretnénk összegezni.

Máté: Architektúrák 10. előadás 27

- **Verem címzés** (stack addressing): Az operandus a verem tetején van. Nem kell operandust megadni az utasításban.

Fordított Lengyel Jelölés
(Postfix Polish Notation - Lukasiewicz)

Postfix jelölés: a kifejezéseket olyan formában adjuk meg, hogy az első operandus után a másodikot, majd ezután adjuk meg a műveleti jelet:

infix: $x + y$, **postfix:** $x y +$.

Előnyei: nem kell zárójel, sem precedencia szabályok, jól alkalmazható veremcímzés esetén.

Máté: Architektúrák 10. előadás 28

Dijkstra algoritmus

Infix jelölés konvertálása postfix-re (5.21, 22. ábra):

- az **infix** elemek egy váltóhoz (switch) érkeznek - a változók és konstansok Kaliforniába mennek (←),
- a többi esetben a verem tetejétől függően (**5.22. ábra**):

váltó

A * (B + C) ⊥

- a kocsi Texas felé megy (1: ↓),
- a verem teteje Kaliforniába megy (2: ↑),
- a kocsi eltűnik a verem tetejével együtt (3: ∅),
- vége az algoritmusnak (4: ●),
- hibás az **infix** formula (5: ?).

Máté: Architektúrák 10. előadás 29

Minden változó és konstans menjen Kaliforniába (←), a többi esetben a döntési tábla szerint járjunk el (**5.21. ábra**):

váltó

A * (B + C) ⊥

		A váltó előtti kocsi						← változó Kaliforniába
		⊥	+	-	*	/	(↓ New Yorkból Texasba
A verem teteje	⊥	●	↓	↓	↓	↓	↓	↑ Texasból Kaliforniába
	+	↑	↑	↑	↓	↓	↓	∅ Töröljön a következő és az utolsó texasi kocsi
	-	↑	↑	↑	↓	↓	↓	• „Kaliforniában” kész a postfix forma
	*	↑	↑	↑	↑	↓	↑	? Hibás az infix formula
	/	↑	↑	↑	↑	↓	↑	
(?	↓	↓	↓	↓	∅		

A döntési tábla tartalmazza a prioritási szabályokat!

Máté: Architektúrák 10. előadás 30

▼ A*(B+C)⊥ ←
 ⊥
 A ▼ *(B+C)⊥ ↓
 ⊥
 A ▼ (B+C)⊥ ↓
 *
 ⊥
 A ▼ B+C)⊥ ←
 (
 *
 ⊥
 ⊥
 AB ▼ +C)⊥ ↓
 (
 *
 ⊥
 ⊥

← változó Kaliforniába

A váltó előtti kocsi

⊥	+	-	*	/	()	?
•	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
↑	↑	↑	↓	↓	↓	↓	↑
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
(?	↓	↓	↓	↓	↓	∅

A verem teteje

Máté: Architektúrák 10. előadás 31

AB ▼ C)⊥ ←
 +
 (
 *
 ⊥
 ABC ▼)⊥ ↑
 +
 (
 *
 ⊥
 ABC+ ▼)⊥ ∅
 (
 *
 ⊥
 ⊥

A váltó előtti kocsi

⊥	+	-	*	/	()	?
•	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
(?	↓	↓	↓	↓	↓	∅

A verem teteje

ABC+ ▼ ⊥ ↑
 *
 ⊥
 ABC+* ▼ ⊥ •
 ⊥

Máté: Architektúrák 10. előadás 32

Fordított lengyel jelölésű formulák kiértékelése

Pl. (5.24. ábra):

$(8 + 2 * 5) / (1 + 3 * 2 - 4)$ // infix
 $8 2 5 * + 1 3 2 * + 4 - /$ // postfix

Olvassuk a formulát balról jobbra!
 Ha a következő jel

- **operandus**: rakjuk a verembe,
- **műveleti jel**: hajtsuk végre a műveletet (a verem tetején van a jobb, alatta a bal operandus!).

Máté: Architektúrák 10. előadás 33

$(8 + 2 * 5) / (1 + 3 * 2 - 4)$ // infix

Lépés	Maradék formula	Utasítás	Verem
1	8 2 5 * + 1 3 2 * + 4 - /	BIPUSH 8	8
2	2 5 * + 1 3 2 * + 4 - /	BIPUSH 2	8, 2
3	5 * + 1 3 2 * + 4 - /	BIPUSH 5	8, 2, 5
4	* + 1 3 2 * + 4 - /	IMUL	8, 10
5	+ 1 3 2 * + 4 - /	IADD	18
6	1 3 2 * + 4 - /	BIPUSH 1	18, 1
7	3 2 * + 4 - /	BIPUSH 3	18, 1, 3
8	2 * + 4 - /	BIPUSH 2	18, 1, 3, 2
9	* + 4 - /	IMUL	18, 1, 6
10	+ 4 - /	IADD	18, 7
11	4 - /	BIPUSH 4	18, 7, 4
12	- /	ISUB	18, 3
13	/	IDIV	6

Máté: Architektúrák 10. előadás 34

Ortogonalitási elv: Jó architektúrában a műveleti kódok és a címzési módszerek (majdnem) szabadon párosíthatók.

Három címés elképzelés (5.25. ábra):

	8	1	5	5	5	8
1	Műv.kód	0	cél	forrás1	forrás2	Műv.kód
2	Műv.kód	1	cél	forrás1	eltolás	
3	Műv.kód	eltolás				

1. típus: aritmetikai utasítások.
2. típus: közvetlen adat megadás, index módú **LOAD** és **STORE** utasítás.
3. típus: elágazó, eljárás hívó utasítások, **LOAD** és **STORE**, ezek **R0**-t használnák.

Máté: Architektúrák 10. előadás 35

Két címés elképzelés (5.26. ábra).

8	3	5	4	3	5	4
Műv.kód	mód	reg	eltolás	mód	reg	eltolás

Feltételesen: 32 bites direkt operandus vagy eltolás
 Feltételesen: 32 bites direkt operandus vagy eltolás

A mód 3 bitje lehetővé teszi a közvetlen operandus, direkt, regiszter, regiszter indirekt, index és verem címzési módokat

Két további mód bevezetésére is lehetőség van.

Máté: Architektúrák 10. előadás 36

Feladatok

Melyek a **Pentium 4** processzor legfontosabb elődjei?
Milyen üzemmódjai vannak a **Pentium 4**-nek?
Milyen a **Pentium 4** memória szervezése?
Milyen regiszterei vannak a **Pentium 4**-nek?
Mit jelent a **Little endian** tárolási mód?
Mit jelent a Load/store architektúra?
Milyen az **UltraSPARC III** memória szervezése?
Milyen regiszterei vannak az **UltraSPARC III**-nak?
Mit tud az **UltraSPARC III G0** regiszteréről?
Mi a **CWP** (Current Window Pointer) szerepe?
Hogy működik az **UltraSPARC III** regiszter ablak technikája?

Máté: Architektúrák

10. előadás

37

Feladatok

Hány regiszter készlete van a **8051**-nek?
Hol helyezkednek el a **8051** regiszterei?
Mire jó a bit-címezhető memória?
Írja le a **8051 RAM**-jának a szerkezetét!
Mire szolgál a **8051 IE, IP, TCON** és **TMOD** regisztere?
Milyen operandus megadási módokat ismer?
Mi a közvetlen operandus megadás?
Mi a direkt címzés?
Mi a regiszter címzés?
Mi a regiszter-indirekt címzés?
Mi az indexelt címzés?
Mi a bázisindex címzés?

Máté: Architektúrák

10. előadás

38

Feladatok

Hány címes utasítások lehetségesek? Adjon mindegyikre példát!
Milyen címzési módokat ismer? Részletezze ezeket!
Mit jelent a fordított lengyel jelölés?
Milyen előnyei vannak a postfix jelölésnek?
Írja át postfix alakúra az alábbi formulákat!
A+B, A+B+C, A+B*C, A*B+C.
Írja át infix alakúra az alábbi postfix formulákat!
AB+, AB-C/, AB*C+, AB*CD/E+-.
Hogy működik Dijkstra algoritmus?
Hogy értékelhetők ki a postfix alakú formulák?

Máté: Architektúrák

10. előadás

39

Feladatok

Mik az **ISA** szint fő tervezési szempontjai?
Hogy viszonyulhat egymáshoz az utasítás és a memória cella hossza?
Mit értünk műveleti kód kiterjesztésen?
Mit nevezünk menekülő kódnak?
Mi az ortogonalitási elv?
Milyen utasítás formájú 3 címes gépet tervezne?
Milyen utasítás formájú 2 címes gépet tervezne?

Máté: Architektúrák

10. előadás

40

Az előadáshoz kapcsolódó

Fontosabb tételek

A Pentium 4, az UltraSPARC III és az I-8051 regiszterei
Három, kettő egy és nulla címes utasítások
Operandus megadás módjai. Közvetlen operandus, direkt, regiszter, regiszter-indirekt, indexelt, bázis-index címzés, implicit operandus
Veremcímzés. Fordított lengyel (postfix) jelölés.
Dijkstra algoritmus. Postfix alakú formulák kiértékelése

Máté: Architektúrák

10. előadás

41